

**การส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร**
**Executive Function Skill Promotion for Teachers by School Administrators
under the Bangkok Metropolitan Administration**

สหสวรรณ สิงห์ลี

Sahatsawat Singlee

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Master's degree student Education Administration Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: 6733100309@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาการส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และ (2) เพื่อเปรียบเทียบ การส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สถานศึกษาจำนวน 8 แห่ง ครูจำนวน 279 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 162 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ วิธีดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) เก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) วิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ใน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า (1) การส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และ (2) เปรียบเทียบการส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครู ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) To study the executive function skill promotion for teachers by school administrators under Bangkok Metropolitan Administration; and (2) to compare the executive function skill promotion for teachers by school administrators under Bangkok Metropolitan Administration ' classified by educational levels and work experience.

This research was survey research. The population consisted of 279 teachers from eight schools under Bangkok Metropolitan Administration. The sample comprised 162 teachers, obtained through stratified random sampling. There were four steps of the research procedure: (1) reviewing related literature and research studies; (2) constructing the research instrument; (3) collecting data; and (4) analyzing data. The instrument used for collecting data was a five-point rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, and t-test.

Major findings: (1) The executive function skill promotion for teachers by school administrators under Bangkok Metropolitan Administration was overall at the highest level; and (2) comparison of executive function skill promotion, classified by educational level and work experience; overall and were not different differences both overall and in each aspects..

Keywords: Executive Function Skill Promotion, School Administrators, Bangkok Metropolitan Administration

บทนำ

ทักษะทางสมองเพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพเป็นกระบวนการทำงานของสมองระดับสูงที่มีบทบาทสำคัญต่อการควบคุมตนเอง การคิดวางแผน การตัดสินใจ และการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ การยั้งคิดก่อนทำ ความจำขณะใช้งาน และความยืดหยุ่นทางความคิด ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ การทำงาน และการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในศตวรรษที่ 21 (Diamond, 2013; Diamond, 2011)

ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานพัฒนาการของเด็กทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และพฤติกรรม ครูที่มีทักษะทางสมองที่เข้มแข็งจะสามารถวางแผนการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ ควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้เหมาะสม และปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาทักษะทางสมองของเด็กปฐมวัย (Blair และ Raver, 2015; Center on the Developing Child, 2011)

การพัฒนาทักษะทางสมองของครูไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยลำพัง แต่ต้องอาศัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการ ผู้กำหนดนโยบาย และผู้สร้างระบบสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการและให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อการคิดวิเคราะห์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างทักษะทางสมองของครู (Hallinger และ Murphy, 1985; Robinson, Lloyd, และ Rowe, 2008)

ในบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งมีความหลากหลายของผู้เรียนและบริบททางสังคม ครูปฐมวัยจำนวนไม่น้อยยังขาดโอกาสในการได้รับการพัฒนาทักษะทางสมองอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่วนหนึ่งยังคงเน้นรูปแบบดั้งเดิม อีกทั้งภาระงานด้านเอกสารและงานบริหารที่เพิ่มขึ้นอาจส่งผลให้ครูเกิดความเครียดและลดประสิทธิภาพในการใช้ทักษะทางสมองในการทำงานประจำวัน (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2565; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

จากความสำคัญของทักษะทางสมองต่อการพัฒนาครูปฐมวัย ประกอบกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครูอย่างเป็นระบบ จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ายังมีงานวิจัยที่ศึกษาการส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูโดยผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครอยู่อย่างจำกัด อีกทั้งยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนระดับการดำเนินงานและความแตกต่างตามลักษณะพื้นฐานของครูอย่างชัดเจน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563; สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2565)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการส่งเสริมทักษะทางสมอง (Executive Functions: EF) สำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมทักษะทางสมองของครูและเปรียบเทียบ

การส่งเสริมทักษะทางสมองของครู จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการสะท้อนสภาพการบริหารจัดการด้านการพัฒนาครูในสถานศึกษาปฐมวัย และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทาง นโยบาย และการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาที่มุ่งเสริมสร้างสมรรถนะของครูปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สถานศึกษาจำนวน 8 แห่ง ครูจำนวน 279 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 162 คน จากสถานศึกษา 8 แห่ง ได้จากการใช้ตาราง Krejcie & Morgan (Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan. 1970) และสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการส่งเสริมทักษะสมองแก่ครูสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของ Adele Diamond (2013) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1.การยับยั้งคิดก่อนทำ (Inhibitory Control) 2.ความจำขณะใช้งาน (Working Memory) 3.ความยืดหยุ่นทางความคิด (Cognitive Flexibility)

3. ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ 1.1 ระดับการศึกษา

1. ปริญญาตรี
2. ปริญญาตรีขึ้นไป
- 1.2 ประสบการณ์การทำงาน
 1. น้อยกว่า 10 ปี
 2. ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม ได้แก่ การส่งเสริมทักษะสมองแก่ครูสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1. การยับยั้งคิดก่อนทำ 2. ความจำขณะใช้งาน 3. ความยืดหยุ่นทางความคิด

4. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

4.1 ลักษณะเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะ EF มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert rating scale) (Likert : 1970) มีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

5 หมายถึง มีการส่งเสริมทักษะทางสมอง มากที่สุด

4 หมายถึง มีการส่งเสริมทักษะทางสมอง มาก

3 หมายถึง มีการส่งเสริมทักษะทางสมอง ปานกลาง

2 หมายถึง มีการส่งเสริมทักษะทางสมอง น้อย

1 หมายถึง มีการส่งเสริมทักษะทางสมอง น้อยที่สุด

4.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล และหาคุณภาพเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการส่งเสริมทักษะสมองแก่ครู สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

2) สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด เมื่อสร้างแบบสอบถามแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และทำการปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ เพื่อนำไปหาคุณภาพของแบบสอบถามต่อไป

3) หาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) หาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

4) นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และทำการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา (The Index of Item Objective Congruence= IOC) ได้ค่า IOC เกณฑ์ที่ยอมรับได้ต้อง มากกว่า 0.50 ขึ้นไป

5) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

6) นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนนและหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ Cronbach (1951) เกณฑ์ที่ยอมรับได้คือ 0.70 ขึ้นไป

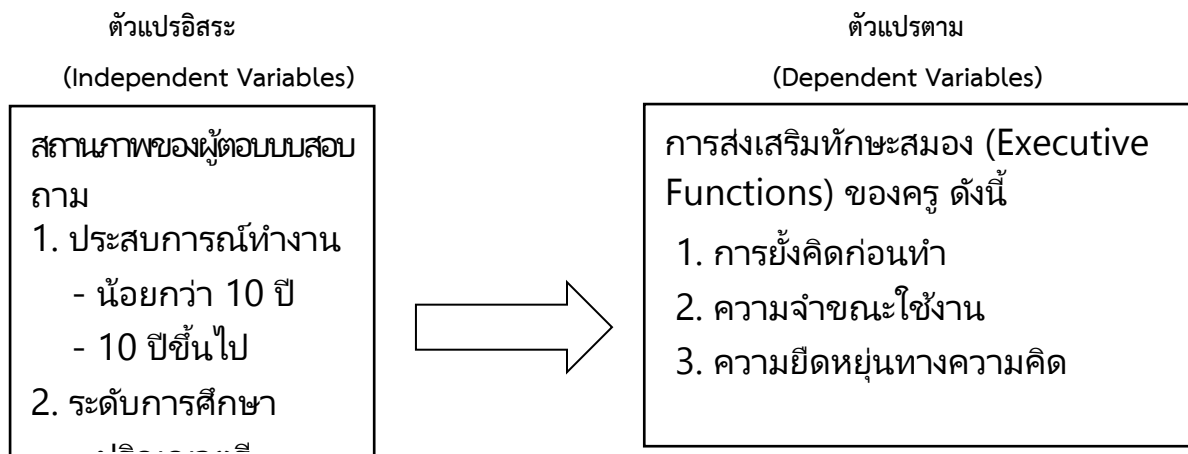
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา IOC

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ร้อยละ 2) ค่าเฉลี่ย และ 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐาน ใช้ค่าสถิติการทดสอบค่าทีแบบค่าเฉลี่ย (t-test)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยของการส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความยืดหยุ่นทางความคิด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการยั้งคิดก่อนทำ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความจำขณะใช้งาน ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยการส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยพบประเด็นที่สำคัญสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความยืดหยุ่นทางความคิดมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการยั้งคิดก่อนทำ และด้านความจำขณะใช้งาน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุน ส่งเสริม และสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางสมองของครูอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูได้ฝึกใช้ทักษะทางสมองผ่านการปฏิบัติงานจริงในบริบทการทำงานประจำวัน ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครมีบทบาทในการกำหนดแนวทางการทำงาน การมอบหมายภารกิจ และการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ครูต้องใช้กระบวนการคิด การควบคุมตนเอง และการปรับตัวอยู่เสมอ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางสมองทั้งสามด้าน ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับ พรทิพย์ รัตนวงศ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทักษะสมองของครู พบว่า ผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับการวางแผน การสนับสนุน และการติดตามการทำงานของครู ส่งผลให้ครูมีระดับทักษะสมองโดยรวมอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุนันทา วงศ์คำจันทร์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง

ทักษะสมองของครูและการจัดการตนเองในการปฏิบัติงานด้านการสอน พบว่า ครูที่มีระดับทักษะสมองสูงสามารถจัดการตนเองในการทำงานด้านการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกทั้งยังสอดคล้องกับ อัจฉรา โพธิ์ทอง (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะสมองของครูปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้ พบว่า การพัฒนาทักษะสมองของครูช่วยให้ครูมีการคิดไตร่ตรองก่อนตัดสินใจ สามารถจัดการข้อมูล และปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนได้ดีขึ้น

1.1 ด้านการยั้งคิดก่อนทำ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูสามารถควบคุมอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสมในการปฏิบัติงานทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตร ปลอดภัย และเอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ส่งผลให้ครูสามารถใช้การคิดไตร่ตรองก่อนการตัดสินใจ ลดการตอบสนองด้วยอารมณ์ และเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมมากขึ้น โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีความกดดัน เช่น การจัดการพฤติกรรมผู้เรียน การทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษา การที่ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีโอกาสสะท้อนการทำงานของตนเอง และเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ส่งผลให้ครูสามารถพัฒนาทักษะด้านการยั้งคิดก่อนทำได้อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผลการวิจัยปรากฏว่าด้านการยั้งคิดก่อนทำอยู่ในระดับมากที่สุดผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับ กนกวรรณ ศรีสุข (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมทักษะสมองของครูผ่านการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ครูที่ได้รับการพัฒนาทักษะสมองมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้ดีขึ้น มีการคิดไตร่ตรองก่อนตัดสินใจ และสามารถจัดการกับสถานการณ์ที่ท้าทายในการทำงานได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อัจฉรา โพธิ์ทอง (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะสมองของครูปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้ พบว่า หลังการพัฒนา ครูมีความสามารถในการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และสามารถตัดสินใจในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างรอบคอบมากขึ้น

1.2 ด้านความจำขณะใช้งาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการสนับสนุนให้ครูสามารถจัดการข้อมูลและภาระงานที่มีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูต้องจัดการข้อมูลหลายด้านพร้อมกัน เช่น การวางแผนการสอน การติดตามพัฒนาการของผู้เรียน การปรับกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดลำดับภาระงาน ซึ่งการที่ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูทำงานอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้ครูได้ฝึกใช้ทักษะด้านความจำขณะใช้งานอย่างต่อเนื่องผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับ สุนันทา วงศ์คำจันทร์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะสมองของครูและการจัดการตนเองในการปฏิบัติงานด้านการสอน พบว่า ครูที่มีทักษะสมองด้านความจำขณะใช้งานสูงสามารถวางแผนการสอน จัดลำดับภาระงาน และบริหารเวลาได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ ศิริพร บุญมี (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะสมองของครูผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ครูสามารถนำข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านความยืดหยุ่นทางความคิด อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการเปิดโอกาสให้ครูสามารถปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานและการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงการที่ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูทดลองวิธีการใหม่ ๆ และเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ช่วยให้ครูสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่ซับซ้อน และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้ครูมีความยืดหยุ่นทางความคิดสูงผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับ อัจฉรา โพธิ์ทอง (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะสมองของครูปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนได้ดีขึ้น และสอดคล้องกับ สุนันทา วงศ์คำจันทร์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะสมองของครูและการจัดการตนเองในการปฏิบัติงานด้านการสอน พบว่า ความยืดหยุ่นทางความคิดของครูมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับตัวและแก้ไขปัญหาในการทำงาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Zelazo และ Carlson (2020) ได้ศึกษาพบว่า ความยืดหยุ่นทางความคิดสามารถพัฒนาได้ผ่านการฝึกฝนและประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

2. การส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการส่งเสริมทักษะทางสมองของครูอย่างทั่วถึง โดยไม่ขึ้นอยู่กับระดับวุฒิการศึกษาของครูทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการสนับสนุนครูจากการปฏิบัติงานจริง มากกว่าการพิจารณาจากระดับการศึกษา ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน การแก้ไขปัญหา และการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูทุกระดับการศึกษาได้ฝึกใช้ทักษะทางสมองทั้งด้านการยังคิดก่อนทำ ความจำขณะใช้งาน และความยืดหยุ่นทางความคิดอย่างใกล้เคียงกันนอกจากนี้ การทำงานของครูในบริบทสถานศึกษายังต้องอาศัยการจัดการตนเอง การตัดสินใจ และการปรับตัวในสถานการณ์จริงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมทักษะทางสมองโดยไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับพื้นฐานวุฒิการศึกษา ส่งผลให้ผลการวิจัยไม่พบความแตกต่างของการส่งเสริมทักษะทางสมองของครูเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับ สุนันทา วงศ์คำจันทร์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะสมองของครูและการจัดการตนเองในการปฏิบัติงานด้านการสอน พบว่า ระดับวุฒิการศึกษาของครูไม่ส่งผลต่อระดับทักษะสมองโดยรวม หากครูได้รับโอกาสในการฝึกใช้ทักษะทางสมองจากการทำงานจริงอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อัจฉรา โพธิ์ทอง (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะสมองของครูปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้ พบว่า การพัฒนาทักษะสมองของครูสามารถเกิดขึ้นได้กับครูทุกระดับการศึกษา เมื่อได้รับการสนับสนุนผ่านกิจกรรมและกระบวนการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับ พรทิพย์ รัตนวงศ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทักษะสมองของครู พบว่า ผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนครูอย่างทั่วถึง จะช่วยให้ครูมีทักษะสมองในระดับสูงโดยไม่แตกต่างกันตามระดับการศึกษา

3. การส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการส่งเสริมทักษะทางสมองของครูที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ครูทุกช่วงประสบการณ์ได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาทักษะทางสมองอย่างต่อเนื่องทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การคิด และการปรับตัวของครูทุกคน โดยไม่แบ่งแยกตามช่วงอายุงาน ครูทั้งที่มีประสบการณ์น้อยและมีประสบการณ์มากต่างต้องใช้ทักษะทางสมองในการวางแผนการสอน การจัดการชั้นเรียน การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จึงทำให้ระดับการส่งเสริมทักษะทางสมองโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างไรก็ตาม ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากอาจสามารถนำทักษะทางสมองไปใช้ได้อย่างลึกซึ้งและมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากประสบการณ์ที่สะสมมาในการจัดการเรียนรู้และการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง แต่เมื่อพิจารณาในมิติของการส่งเสริมจากผู้บริหาร พบว่าผู้บริหารมีการสนับสนุนครูในลักษณะเดียวกัน จึงไม่ปรากฏความแตกต่างเชิงสถิติผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับ สุนันทา วงศ์คำจันทร์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะสมองของครูและการจัดการตนเองในการปฏิบัติงานด้านการสอน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีระดับทักษะสมองโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ หากครูได้รับโอกาสในการฝึกใช้ทักษะทางสมองอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อัจฉรา โพธิ์ทอง (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะสมองของครูปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้ พบว่า ประสบการณ์การทำงานไม่ใช่ปัจจัยหลักในการกำหนดระดับทักษะสมองของครู แต่กระบวนการพัฒนาและการสนับสนุนจากผู้บริหารมีบทบาทสำคัญมากกว่า และสอดคล้องกับ พรทิพย์ รัตนวงศ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทักษะสมองของครู พบว่า การสนับสนุนครูอย่างสม่ำเสมอจากผู้บริหารช่วยให้ครูทุกช่วงประสบการณ์สามารถพัฒนาทักษะทางสมองได้ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ด้านการยั้งคิดก่อนทำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนากระบวนการบริหารและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ครูมีการยั้งคิดก่อนการตัดสินใจและการปฏิบัติงาน
2. ด้านความจำเพาะใช้งาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการสนับสนุนให้ครูสามารถจัดการข้อมูล งาน และการกิจที่มีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ด้านความยืดหยุ่นทางความคิด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการส่งเสริมให้ครูสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงด้านนโยบาย หลักสูตร เทคโนโลยี และบริบทของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมทักษะทางสมองของครู เช่น บทบาทของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศการทำงาน หรือการสนับสนุนเชิงนโยบายของสถานศึกษา
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมทักษะทางสมองของครูในสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ หรือสถานศึกษาในพื้นที่ต่างกัน เพื่อศึกษาความแตกต่างของแนวทางการส่งเสริม
3. ควรเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร หรือการสังเกตการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมทักษะทางสมองของครู
4. ควรพัฒนาแนวทางหรือรูปแบบการส่งเสริมทักษะทางสมองสำหรับครูที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2564*. กรุงเทพมหานคร.
- ธนพล จันทรทอง. (2566). *การประเมินผลกิจกรรมส่งเสริม Executive Functions ในโรงเรียนปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร*. วารสารวิจัยทางการศึกษา.
- ทิตนา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2565). *รายงานสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในสังกัด กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *รายงานการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: ลักษณะทองดี. (2561). *บทบาทของผู้อำนวยการโรงเรียนในการจัดการศึกษาปฐมวัย*. วารสารการบริหาร การศึกษา.
- วรพรรณ อภิชาติวรกุล. (2560). *การประเมินผลทักษะสมองของครูในระบบการศึกษาไทย*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *การเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- Barkley, R. A. (2012). *Executive functions: What they are, how they work, and why they evolved*. New York, NY: Guilford Press.

- Best, J. R., Miller, P. H., & Jones, L. L. (2009). *Executive functions after age 5: Changes and correlates*. Developmental Review, 29(3), 180–200.
- Blair, C., & Raver, C. C. (2015). *School readiness and self-regulation: A developmental psychobiological approach*. Annual Review of Psychology, 66, 711–731.
- Center on the Developing Child at Harvard University. (2011). *Building the brain's "air traffic control" system: How early experiences shape the development of executive function*. Cambridge, MA: Harvard University.
- Diamond, A. (2013). *Executive functions*. Annual Review of Psychology, 64, 135–168.
- Diamond, A. (2016). *Why improving and assessing executive functions early in life is critical*. In J. A. Diamond, A., & Lee, K. (2011). *Interventions shown to aid executive function development in children 4–12 years old*. Science, 333(6045), 959–964.
- Guskey, T. R. (2002). *Professional development and teacher change*. Teachers and Teaching, 8(3), 381–391.
- Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). *Assessing the instructional management behavior of principals*. The Elementary School Journal, 86(2), 217–247.
- Miyake, A., Friedman, N. P., Emerson, M. J., Witzki, A. H., Howerter, A., & Wager, T. D. (2000). *The unity and diversity of executive functions and their contributions to complex "frontal lobe" tasks*. Cognitive Psychology, 41(1), 49–100.
- Raver, C. C., Blair, C., & Willoughby, M. (2013). *Poverty as a predictor of 4-year-olds' executive function*. Developmental Psychology, 49(2), 292–302.
- Robinson, V. M. J., Lloyd, C. A., & Rowe, K. J. (2008). *The impact of leadership on student outcomes*. Educational Administration Quarterly, 44(5), 635–674.
- Yukl, G. (2013). *Leadership in organizations (8th ed.)*. Boston, MA: Pearson.
- Zelazo, P. D., & Carlson, S. M. (2012). *Hot and cool executive function in childhood and adolescence*. Child Development Perspectives, 6(4), 354–360.